

С финансовата подкрепа на Програмата за НПО
на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2009-2014

Европейската гражданска инициатива и приложението ѝ в България

Докладът е част от изследването на състоянието на е-демократията в България, по проект „Насърчаване на Е-демократията в България чрез най-добър опит от Исландия“ по програмата на ФМ на ЕИП, автори Даниела Божинова, д-р Пенка Георгиева и Смарк МакКарти, www.initiative.bg

Създаване и същност на Европейската гражданска инициатива (ЕГИ)

Европейската гражданска инициатива е ново право на европейските граждани – правото да участват по-пряко в демократичния живот на ЕС чрез предлагане на законодателни решения.

Европейската гражданска инициатива представлява покана към Европейската комисия да предложи законодателство по въпроси, по които ЕС има законодателни компетенции. Дадена гражданска инициатива трябва да бъде подкрепена от поне един милион граждани на ЕС от най-малко 7 от общо 28-те държави-членки. Във всяка от тези 7 държави се изисква достигането на минимален брой поддръжници. За България са необходими 12750 подписа.

Гражданска инициатива може да бъде предложена във всяка област, в която Комисията има правомощия да предлага законодателство, например околна среда, селско стопанство, транспорт или обществено здраве.

Европейската гражданска инициатива беше завоевание на гражданското общество в ЕС по време на изработването на Конституционния договор на ЕС в началото на 21 век. ЕГИ беше записана в проекта за Конституционен договор, но след отхвърлянето му на референдумите в Холандия и Франция, нейното въвеждане беше поставено под въпрос. В отговор на това стотина европейски НПО организираха кампания за спасяване на ЕГИ. Водещата организация по настоящия проект – Българско сдружение за насърчаване на гражданската инициатива - Бургас, се зае да координира това усилие в България и осигури над 2000 подписа за кампанията през 2006-2007 г. Гражданският натиск изигра своята роля и впоследствие ЕГИ беше включена в Лисабонския договор.

Конкретният регламент на ЕГИ беше разработен и приет от Европейския парламент през 2011 г. - Регламент (ЕС) № 211/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. Той влезе в сила на 1 април 2012 г. В годината между приемането и влизането в сила страните-членки трябваше да подготвят условията за прилагане на ЕГИ. Механизмът на ЕГИ зависи до голяма степен от националното законодателство. Така например верификацията на подписи се съобразява със съответния национален режим на подписки. В България той е уреден в Закона за прякото участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление (ЗПУГДВМС).

Европейската гражданска инициатива е форма на електронна демокрация, тъй като позволява разпространение и набиране на подкрепа он-лайн. Тя е първото транснационално средство за пряка демокрация. От гледна точка на теорията и практиката на прякото участие ЕГИ има слаб интензитет на въздействие, тъй като след събирането на необходимия брой валидни подписи не се стига до гласуване

на референдум на направеното предложение. Тя се квалифицира като „инициатива за обсъждане“ или „инициатива за поставяне в дневния ред“ - Agenda Initiative.

Прилагане на Европейската гражданска инициатива в Република България

С отговорности по прилагането на Регламент № 211/2011 за провеждане на гражданска инициатива на територията на България са натоварени Министерството на регионалното развитие и благоустройството и Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията, както следва:

1. МРРБ е компетентният орган, който отговаря за процеса по проверка на изявленията за подкрепа и издаването на удостоверение за броя на действителните изявления за подкрепа за страната;
2. МТИТС е компетентният орган, издаващ удостоверение, че система за събиране на изявления за подкрепа онлайн отговаря на техническите характеристики и характеристиките за сигурност.

За гарантиране на минимална защита на участниците при обработване на личните им данни, организаторите на гражданската инициатива и компетентните органи на държавите-членки са длъжни да спазват разпоредбите на Директива 95/46/ЕО, както и националните разпоредби относно защитата на личните данни. Организаторите на гражданската инициатива и компетентните органи се считат за администратори на лични данни. Когато изявления за подкрепа се събират онлайн, получените чрез системата за събиране онлайн данни се съхраняват на територията на държава-членка. В случай, че тази държава е България, изискването на чл.17, ал.1 от Закона за защита на личните данни е администраторът на лични данни да подаде заявление за регистрация в „Регистъра на администраторите на лични данни и водените от тях регистри“, поддържан от Комисията за защита на личните данни, преди започване на обработването на лични данни. Подаването на заявление за регистрация при КЗЛД следва да предхожда каквито и да било действия по обработване на лични данни от организаторите.

Към момента на територията на България са проведени 5 кампании за подкрепа на европейски граждански инициативи. Събраните изявления за подкрепа са представени в МРРБ и преминали през проверка за валидност със следните резултати:

ЕГИ „Водата и санитарно-хигиенните услуги са човешко право! Водата е обществено благо, а не стока!“, регистрационен номер към ЕК ЕСІ (2012)000003	валидни подписи	1406
ЕГИ „Един от нас“ с рег.№ към ЕК ЕСІ (2012)000005	валидни подписи	906
ЕГИ „Stop Vivisection“ с рег.№ към ЕК ЕСІ (2012)000007	валидни подписи	12598
ЕГИ „30 km/k – making the streets liveable!“ с рег.№ към ЕК ЕСІ (2012)000014	валидни подписи	56
ЕГИ „Безусловен базов доход – изследване на възможността за еманципирани социални условия на живот в ЕС“ с рег.№ към ЕК ЕСІ (2013)000001	валидни подписи	37262

Данните са получени от БСНГИ на 27.06.2014 г. след подаване на заявление за достъп до информация по ЗДОИ пред Главна дирекция „Гражданска регистрация и административно обслужване“ към МРР.

Може да се констатира, че в България вече работи механизъм за е-инициатива, макар и отнасящ се само до Европейската гражданска инициатива. Функционирането на ЕГИ у нас е един положителен факт, който дава надежди за евентуално прилагане на същия механизъм и към националната и местната гражданска инициатива (ЗПУГДВМС) в бъдеще.

Българско сдружение за насърчаване на гражданската инициатива (БСНГИ)

Бургас 8000, ул.Хан Аспарух 41, тел. 0896711157 www.initiative.bg, bsngi-ngo@mail.bg

Екип на проект „Насърчаване на е-демократията в България с най-добър опит от Исландия“, ФМ на ЕИП:

Даниела Божинова, д-р Пенка Георгиева, Смари МакКарти, Гудьон Идир, Светла Тодорова, Лазарина Тилева.